

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА РАДА

ВОСЬМОГО СКЛИКАННЯ

_____ сесія

Р І Ш Е Н Н Я

м. Запоріжжя

№ _____

Про звернення депутатів Запорізької обласної ради до Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України стосовно порушення конституційних прав щодо безпечного довкілля для життя і здоров'я жителів м. Запоріжжя та посилення відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства

Керуючись ст. 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Запорізька обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Прийняти звернення депутатів Запорізької обласної ради до Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України стосовно порушення конституційних прав щодо безпечного довкілля для життя і здоров'я жителів м. Запоріжжя та посилення відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства (додається).

2. Направити це звернення Президенту України, до Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України.

Голова ради

Олена ЖУК

Проект вносить
депутат обласної ради,
голова депутатської фракції
ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ
«ЗА МАЙБУТНЄ»

Геннадій ФУКС

Аркуш погодження додається

Додаток
до рішення обласної ради

ЗВЕРНЕННЯ
депутатів Запорізької обласної ради до Президента України,
Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України стосовно
порушення конституційних прав щодо безпечного довкілля для життя і
здоров'я жителів м. Запоріжжя та посилення відповідальності за
порушення вимог природоохоронного законодавства

Основним Законом Української держави, який гарантує права і свободи кожної людини і громадянина, є Конституція України.

Ст. 50 Конституції України гарантовано кожному жителю можливість вживати чисту питну воду, дихати чистим повітрям, а також жити у сприятливому для життя та здоров'я середовищі.

Протягом багатьох років несприятлива екологічна ситуація в місті Запоріжжі пов'язана з підвищенням забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств, транспорту та ін., що вимагає постійної уваги і реагування з боку органів міської та державної влади.

Багаторічний моніторинг якості атмосферного повітря, який проводиться Запорізьким обласним центром з гідрометеорології та Державною установою «Запорізький обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» свідчить про стабільно високе його забруднення як на межі санітарно-захисних зон, так і в житлових районах міста.

Середньомісячні концентрації шкідливих речовин у 2020 році в цілому по місту перевищували ГДК по двооксиду азоту у 2 рази, по фенолу - у 2,3 рази, по формальдегіду - у 2,3 рази.

За даними ДУ «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗ України» у м. Запоріжжі протягом 2020 року було проведено 18179 досліджень стану атмосферного повітря, при цьому кожне п'яте вимірювання (19,7% від загальної кількості проб) було з перевищенням нормативних значень вмісту забруднюючих речовин.

За 2020 рік зафіксовано перевищення рекомендованих Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) безпечних концентрацій дрібнодисперсного пилу PM_{2,5} протягом 48 діб, у той час як рекомендовані ВООЗ безпечні концентрації пилу PM_{2,5} становлять не більше трьох днів протягом року.

Жителі міста характеризують стан довкілля як несприятливий для нормального життя і вимагають кардинальних дій від міської влади щодо розв'язання екологічної проблеми Запоріжжя.

Постановою № 299 КМУ від 13 березня 2002 р. «Про Порядок розроблення та затвердження нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря» встановлено механізм розроблення та затвердження науково обґрунтованих

нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря з метою уникнення, зменшення чи запобігання негативним наслідкам забруднення атмосферного повітря.

Нормативи мали бути розроблені з урахуванням вимог міжнародних стандартів, норм, рекомендацій, затверджені Мінохорони довкілля та переглядатися кожні п'ять років. Однак досі нормативи якості повітря, згідно яких має здійснюватися оцінювання безпечності середовища існування людини - не розроблені.

Систему спостережень за забрудненням довкілля було сформовано 40 років тому, стан приладів для вимірювань складу атмосфери, за якою на сьогодні проводяться спостереження, відповідає науково-технічному рівню 70-х років минулого століття. Відтак її технічні можливості є обмеженими, а сама система потребує здійснення негайної модернізації та заміни приладів для вимірювання. Наявна мережа спостережень ні за своїм складом, ні за переліком параметрів, що вимірюються, ні за технічним оснащенням не відповідає сучасному рівню, зокрема, вимогам Директиви № 2008/50/ЄС стосовно проведення моніторингу якості атмосферного повітря та Директиви № 2004/107/ЄС щодо концентрацій миш'яку, кадмію, ртуті, нікелю і поліциклічних ароматичних вуглеводнів в атмосферному повітрі.

Визначення вмісту бенз(а)пірену в атмосферному повітрі м. Запоріжжя (як і інших міст України) на мережі моніторингу гідрометслужби припинено з 2014 р. у зв'язку з ліквідацією Донецької регіональної лабораторії атмосфери, яка проводила обробку пилових фільтрів на вміст бенз(а)пірену.

Громада міста Запоріжжя, визнаючи в Україні дію конституційних засад і принципів, незадоволена державною політикою у сфері забезпечення природоохоронного законодавства та конституційних прав і свобод людини і громадянина та зволіканням імплементації Угоди про асоціацію з ЄС в частині, що стосується атмосферного повітря.

Відповідно до ст. 69¹ Бюджетного кодексу України, до надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів належать 55 % екологічного податку (крім екологічного податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, який зараховується до загального фонду державного бюджету у повному обсязі; екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк, який зараховується до спеціального фонду державного бюджету у повному обсязі), у тому числі: до бюджетів місцевого самоврядування (крім бюджетів міст Києва та Севастополя) - 25 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 30 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 55 відсотків.

Такий механізм розподілу не враховує необхідності впровадження низки природоохоронних заходів на регіональному та місцевому рівнях.

Під час децентралізації відбувається процес передачі повноважень органам місцевого самоврядування та посилення конституційно-правового статусу місцевого самоврядування, що передбачає сталий розвиток території з урахуванням її економічних, екологічних та інших особливостей.

Враховуючи наведене та керуючись Конституцією України, постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106 «Про виконання Угоди про

асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони», Директивою 2008/50/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 року про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи (далі – Директива 2008/50/ЄС), Директивою 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 року про промислове забруднення, законами України «Про місцеве самоврядування», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», ми, депутати Запорізької обласної ради, захищаючи інтереси громади міста і заради недопущення екологічної катастрофи та загрози життю та здоров'ю людей, просимо забезпечити дотримання екологічних прав громадян на безпечне життя і тому вважаємо за необхідне:

1) встановити процедуру перегляду рішень щодо видачі дозволів на викиди, призупинення дії дозволів на викиди промисловими підприємствами I групи у випадках недотримання стандартів якості повітря у населеному пункті та невиконання заходів з охорони атмосферного повітря, передбачених дозволом на викиди;

2) прискорити імплементацію Директиви 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 року про промислове забруднення та ухвалити Закон України «Про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення» та розробити порядок отримання інтегрованого екологічного дозволу та врегулювання формулювання умов інтегрованого екологічного дозволу відповідно до Директиви 2008/1/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15 січня 2008 року про комплексне запобігання і контроль забруднення. При цьому врахувати пропозиції Комітету Верховної Ради з питань інтеграції України з Європейським союзом від 09 грудня 2020 року до вказаного законопроекту у частині більш жорстких умов до стандартів якості повітря (ст. 12 законопроекту) та зобов'язань оператора.

3) забезпечити технічну спроможність імплементації вимог Директиви 2008/50/ЄС щодо проведення моніторингу якості атмосферного повітря шляхом спрямування коштів екологічного податку, який сплачується підприємствами до Державного бюджету на технічне забезпечення вимірювань обласними центрами гідрометеорології ДСНС України та відновлення вимірювань бензапірену, які не проводяться з 2014 року;

4) привести у відповідність норми викидів у навколишнє середовище згідно із чинними стандартами Директиви 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи, терміново розробити та ухвалити нормативи якості атмосферного повітря;

5) згідно із заходами, передбачених планом імплементації Директиви 2008/50/ЄС, запровадити в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» вимогу встановлення автоматизованих систем обліку і контролю основних забруднюючих речовин на основних джерелах викидів промислових підприємств. Забезпечити публічний доступ до показників через онлайн-системи;

6) внести зміни до Бюджетного кодексу України в частині надходжень до спеціального фонду місцевих бюджетів, а саме: 90 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк, який зараховується до спеціального фонду державного бюджету у повному обсязі), у тому числі: до бюджетів місцевого самоврядування (крім бюджетів міст Києва та Севастополя) - 50 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 40 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 90 відсотків;

7) посилити відповідальність за порушення термінів реалізації природоохоронних заходів підприємствами шляхом призупинення дії дозволів на викиди;

8) внести зміни до Закону України «Про охорону атмосферного повітря» в частині виключення нормативного поняття «технологічний норматив допустимого викиду» як такого, що не виправдав цілей, для яких був прийнятий на законодавчому рівні.

Звернення прийняте на

_____ сесії Запорізької обласної
ради восьмого скликання
_____ 2021 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту рішення Запорізької обласної ради «Про звернення депутатів Запорізької обласної ради до Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України стосовно порушення конституційних прав щодо безпечного довкілля для життя і здоров'я жителів м. Запоріжжя та посилення відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства»

З метою недопущення екологічної катастрофи у м. Запоріжжя, забезпечення дотримання екологічних прав громадян на безпечне життя і довкілля цим проєктом рішення запропоновано депутатам Запорізької обласної ради звернутися до Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України з пропозиціями:

1) встановити процедуру перегляду рішень щодо видачі дозволів на викиди, призупинення дії дозволів на викиди промисловими підприємствами 1 групи у випадках недотримання стандартів якості повітря у населеному пункті та невиконання заходів з охорони атмосферного повітря, передбачених дозволом на викиди;

2) прискорити імплементацію Директиви 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 року про промислове забруднення та ухвалити Закон України «Про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення» та розробити порядок отримання інтегрованого екологічного дозволу та врегулювання формулювання умов інтегрованого екологічного дозволу відповідно до Директиви 2008/1/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15 січня 2008 року про комплексне запобігання і контроль забруднення. При цьому врахувати пропозиції Комітету Верховної Ради з питань інтеграції України з Європейським союзом від 09 грудня 2020 року до вказаного законопроекту у частині більш жорстких умов до стандартів якості повітря (ст. 12 законопроекту) та зобов'язань оператора.

3) забезпечити технічну спроможність імплементації вимог Директиви 2008/50/ЄС щодо проведення моніторингу якості атмосферного повітря шляхом спрямування коштів екологічного податку, який сплачується підприємствами до Державного бюджету на технічне забезпечення вимірювань обласними центрами гідрометеорології ДСНС України та відновлення вимірювань бензапірену, які не проводяться з 2014 року;

4) привести у відповідність норми викидів у навколишнє середовище згідно із чинними стандартами Директиви 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи, терміново розробити та ухвалити нормативи якості атмосферного повітря;

5) згідно із заходами, передбачених планом імплементації Директиви 2008/50/ЄС, запровадити в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» вимогу встановлення автоматизованих систем обліку і контролю основних забруднюючих речовин на основних джерелах викидів промислових підприємств.

Забезпечити публічний доступ до показників через онлайн-системи;

6) внести зміни до Бюджетного кодексу України в частині надходжень до спеціального фонду місцевих бюджетів, а саме: 90 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк, який зараховується до спеціального фонду державного бюджету у повному обсязі), у тому числі: до бюджетів місцевого самоврядування (крім бюджетів міст Києва та Севастополя) - 50 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 40 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 90 відсотків;

7) посилити відповідальність за порушення термінів реалізації природоохоронних заходів підприємствами шляхом призупинення дії дозволів на викиди;

8) внести зміни до Закону України «Про охорону атмосферного повітря» в частині виключення нормативного поняття «технологічний норматив допустимого викиду» як такого, що не виправдав цілей, для яких був прийнятий на законодавчому рівні.

Депутат Запорізької обласної ради,
голова депутатської фракції
ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЗА МАЙБУТНЄ»

Геннадій ФУКС